

Att teckna ett tankerum

Om vändan och glädjen att forska på väntan

ANITA BECKMAN är fil.dr i etnologi och verksam som lektor i kulturvetenskap vid institutionen för omvårdnad, hälsa och kultur på Högskolan Väst, Trollhättan. Hon undervisar också på institutionen för kulturvetenskaper på Göteborgs universitet. I avhandlingen *Väntan: Etnografiskt kollage kring ett mellanrum* (2009) förenar hon sitt intresse för språk, berättande och metodologi. I den senast publicerade artikeln "Ur en byracks anteckningsbok – om reflexivt skrivande" (2011) vidareutvecklar hon sina tankar kring vetenskaplig textproduktion och reflexiv metod.

Till diskursens ordning
hör att det motsägelsefulla står oemotsagt
där det självklara
jämnas med marken.

Daniel Svensson

det är en regnig höstdag i oktober och min handledare frågar mig hur det går med min ansökan till forskarutbildningen. Jag ska skriva om arbetskraftinvandring ur ett historiskt perspektiv, och min forskningsplan är så gott som färdig. Jag ska just till att svara, då det plötsligt händer något. Jag ser allting framför mig. De svartvita fotografierna, berättelserna, teorierna och slutdiskussionen. Luften går ur mig. Nå? frågar han. Varför svarar jag inte? En obehaglig känsla av mättnad kommer över mig. Det går inte, viskar jag. Jag måste hitta något annat att skriva om, något oförutsägbart, något som gör att jag måste tänka till. En stämning kanske, ett känslomässigt tillstånd? Saknad? Längtan? Eller kanske väntan?

Några år senare disputerade jag på en avhandling med titeln *Väntan: Etnografiskt kollage kring ett mellanrum* (Beckman 2009). Undersökningen bygger på tjugo djupintervjuer¹ med tretton etniskt svenska storstadsbor ur en lägre, välutbildad medelklass. Jag intresserade mig för väntan som ett språkligt-kulturellt fenomen och avhandlingen kan närmast beskrivas som ett spretigt och lite trevande samtal om vad väntan möjligtvis kan betyda i dessa människors vardag och liv.

Det blev inte alls den avhandling som jag föreställde mig den där regniga dagen på min handledares arbetsrum, men en vetenskaplig utmaning, det blev det. Det fanns inga självklara teoretiska förebilder att låta sig in-

spireras av och ingen empirisk forskning att tala om. Väntan gled mig hela tiden ur händerna. Den ville inte inordna sig, inte låta sig kategoriseras. Den trilskades och pekade på brister i den vetenskapliga agendan, men också, skulle det visa sig, på oväntade möjligheter.

I den här artikeln kommer jag att med lätt hand diskutera några av mina erfarenheter av att forska om väntan. Min text kommer i huvudsak att vävas kring följande frågor: hur kan man förstå väntan som fenomen? Hur kan man som forskare närma sig ett så komplext och svårdefinierbart ämne som väntan? Vilka metodologiska val ställdes jag inför? Lärde jag mig måhända något om min egen ämnesdisciplin? Och vilket blev egentligen mitt forskningsresultat?

ATT AKTIVERA ETT MELLANRUM

Det här är berättelsen om en forskningsprocess med förhinder. Att mitt ämnesval skulle innebära en vetenskaplig utmaning förstod jag uppenbarligen på ett tidigt stadium, men hur denna utmaning skulle komma att se ut i praktiken var jag dessbättre helt ovetandes om. Först handlade det om hur jag skulle närma mig ämnet. Vad då väntan? Skulle jag definiera väntan och sedan formulera frågeställningar utifrån denna definition? Vilket var egentligen mitt kunskapsobjekt? Var det väntan som fenomen eller var det gruppen av människor som berättade sig själva genom väntan? Eller var det kanske något helt annat? Frågan höll mig länge vaken om nätterna, men kom till slut att upplösa sig själv genom de metodologiska val som gjordes under resans gång, val som sakta men säkert betvingade nödvändigheten av

en filosofisk dualism – och därmed också av ett klart definierat kunskapsobjekt. ”Vi måste avhålla oss från att söka samma precisionsnivå i alla ämnen och nöja oss med den precisionsnivå som själva saken gäller”, skriver den norske filosofen Lars Fr. H. Svendsen i sin bok om långtråkighetens filosofi (2005:11).

Väntan är, liksom långtråkighet, ett vagt och mångsidigt fenomen och kräver därför ett ödmjukt anslag, snarare än ett strikt analytiskt avhandlande. Jag bestämde mig snart för att sökandet och vagheten skulle få ta plats i mitt projekt. Genom en fri och ostrukturerad associationsmetod skulle informanterna få fylla ordet med den mening som de själva valde att ge det (Johannisson 2001:17). Som forskarsubjekt skulle jag uppträda precis så nollställd inför ämnet som jag i realiteten var – något som ibland, av förklarliga skäl, kom att upplevas som provocerande. En forskare, om någon, borde väl veta vad hon forskar på? Det var svårt att finna informanter. Ordet väckte obehagliga associationer eller så upplevdes projektet som alltför krävande. Sökandet började i skrivarcirklar, på folkhögskolor och bland studenter, men till slut såg jag mig tvungen att vända mig till människor i min direkta närhet, till vänner, grannar och bekanta. Men även där fanns ett motstånd till att medverka.

Rastlösa rörelser, undflyende blickar. Som om ordet väntan rör upp något jobbigt inom dom. En diffus känsla av obehag. Anders får svära magkramp, Louise skrattar sarkastiskt och skakar på huvudet. Ha! Är du spritt sprängande galen? Väntan, aldrig i livet (ur fältdagbok 24 oktober 2004).

När jag till slut och trots allt funnit mina tretton informanter bad jag dem associera fritt. Vad tänker du på när jag säger ordet

väntan? Samtalen fylldes snart med måleriska och engagerade berättelser om kaffetermosar i sjukvårdens väntrum, förstulna tågresor och väntan på krånglande kopieringsapparater, men lika ofta, eller oftare fylldes de med hopplösa sidospår, uppgivna suckar och tomma, uttråkade blickar. Vad var det egentligen vi samtalande om? Och var detta verkligen forskningssetiskt försvarbart?

Finska vinterkriget och trassliga kärleksförhållanden. De försöker fylla ut samtalstiden. Artigt, trevande, krystat. Är detta verkligen meningsfullt? Det är som att ämnet för oss bort från varandra, står i vägen för oss. Vad sysslar jag med? Mina vänner och bekanta som vetenskapliga försökskaniner? (ur fältdagbok 4 april 2006).

Det suckas och stönas. Långa pauser. Ordet singlar liksom ordlöst, som ett torrt löv, ner mot parkettgolvet. Ett icke-ämne. Tomt, utan mening. Väntan – jaha, än sen då? (ur fältdagbok 21 april 2006).

Det var uppenbart att det saknades en repertoar för att tala om väntan. Det finns kloka ordspråk och finstämd poesi, men mellan väntans vardagliga självklarhet och vår förmåga att tala om den finns ett påtagligt glapp. Att en så stor del av våra liv går åt till att vänta är så självklart att vi sällan eller aldrig tvingas fundera över det (Rehn 2002). Och än mindre berätta fram den med ord.

Liknelsen må halta, men på samma sätt som den amerikanske kompositören John Cage låter oss lyssna på tystnaden från symfoniorkesterns instrument i sitt berömda verk 4'33, tvingades jag som forskare att lyssna på tystnaderna, suckarna och de skrapande stolsbenen under intervjuerna. Vad betydde de? Varför var väntan så svår att hantera, att tala om?

I avhandlingen diskuterar jag väntan

som ett typiskt mellanrumfenomen. Ett mellanrumfenomen i den meningen att väntan är ett tillstånd som bestäms av de punkter som omger den, en färdsträcka mellan a och b. Ordet mellanrum, så som det är konstruerat, innefattar med automatik en väntan och speglar vårt västerländska *ratio* genom att lyfta fram de strukturerande noderna, medan rymden däremellan osynliggörs. Väntan blir så den meningslösa sträckan mellan de objekt och händelser som gör ett så mycket mer påtagligt avtryck i våra liv och som därför är så mycket enklare att förhålla sig till.²

Det är ju som att diskutera luft, säger Anna. Det är ju självklart, man andas, man väntar. Hon säger att hon får huvudvärk av att bli intervjuad. Varför forskar jag inte på något som dom kan relatera till? Som engagerar, *makes sense*? (ur fältdagbok 10 februari 2006).

Arbetslöshet och trängselskatter kan vi lätt klä i en begriplig och engagerande språkdräkt, men väntan riskerar att falla mellan alla stolar (Grosz 2001:91). Väntan blir bara meningsfull i relation till *något annat* (ibid.). Väntan saknar identitet. Den har inga egna gränser, den är ingenting i *sig själv*, och därför kom ordet väntan att fungera som en provokatör i sammanhanget. Den milda provokatören som iscensatte rörelsen i rummet, som genererade de stämningar och berättelser som avhandlingstexten sedan kom att vävas kring.³ Mellanrummet som en ständig potential för aktivitet (Sand 2008:98). Ett utrymme för övergångar mellan olika identiteter och definitioner. Ett tomrum fyllt av betydelser.

När jag frågar Siri vad hon tänker på när jag uttalar ordet väntan, så blundar hon och dröjer lite med svaret. – Hm... Hon tvekar. – Jag

*"Rofylld väntan..." Detalj ur oljemålning av Edward Hopper, "Sea Watchers" (1952), Private Collection.
Hämtad ur Sheena Wagstaff (ed.), Edward Hopper, s. 202–203, Tate Publishing, London 2004.*

tror... jag tror att jag ser en bild av en kvinna som står i ett fönster och tittar ut. Ja, hon har blå klänning på sig och håret är liksom stramt och bakåtkammat. Jag vet inte varför, den är bara där i huvudet och det är en ganska ödslig bild, mycket passivitet och längtan, inätvänt på något sätt. – Tror du att den kvinnan i fönstret har något med dig och ditt liv att göra? – Nja, kanske. Jag vet inte, säger hon. Men det är klart, när du säger det så... (Beckman 2009: 222).

Siri tvekar och försjunker i tankar, men snart övergår tystnaden i ett försök att reflektera över sitt eget liv. Den egna associationen öppnade här upp för en berättelse om ett igenkännande, om att vara begränsad i sin position som kvinna och om att längta efter ett annat liv.

Det existentiella har med det sublima att göra, det genuint utsägliga. Det sublimum finns inte *där ute*, utan i mötet, när man ställs inför *en gräns*, en provokation. På så sätt kan man säga att jag och mina informanter tillsammans aktiverade ett mellanrum (jfr Sand 2008).

MELLANRUMMETS VOKABULÄR

Den fria associationsmetoden resulterade i ett spretigt och svårhanterligt material, ett material som på många sätt speglade ämnets undflyende karaktär. Nästa utmaning kom därför att handla om framskrivningssätt och valet av analytiska ingångar. Hur skulle jag hantera så många disparata berättelser och hur skulle jag någonsin kunna göra materialet rättvisa?

Får inte alls fram det jag vill berätta. Konventionen sitter där som en stor, fet elefant på mitt bröst. Jag kippar efter andan. Det förväntas något av mig här. Att jag ska lägga saker tillräta. Upprätta logiska inbördes relationer. Rita kartor. Ordna och fixera. Den där irriterande ele-

fanten tvingar mig att göra något av väntan som väntan inte är (ur fältdagbok 4 maj 2005).

Den amerikanske antropologen Vincent Crapanzano efterfrågar en antropologi som öppnar sig för andra ämnesdiscipliner och drar sig inte för att blanda skönlitteratur och filosofi med en mer konventionell etnografi (t.ex. Crapanzano 2004). På ett liknande sätt kände jag att väntan krävde en gränsöverskridande hållning. Jag behandlar ett existentiellt ämne och förståelsen för det mänskliga varat kan både breddas och fördjupas om olika sätt att förstå och berätta fram verkligheten sammanförs (Richardsson 2005). Två principer skulle därför komma att bli vägledande. Jag ville undvika att låsa min berättelse i en alltför snäv vetenskaplig mall. Det sökande anslaget skulle spegla ämnets komplexa och svärfångade natur. Och textens skulle också, i enlighet med den feministiska teoretikern Laurel Richardsson tankar om postmodern etnografi, skapa plats för såväl forskarsubjektivitet som läsarens egen möjlighet till reflektion (ibid.).⁴

Och hur tänkte jag mig då att det skulle gå till? För det första skrev jag fram de empiriska kapitlen i form av en dialog mellan mig och informanterna. Jag använde talstreck, som i skönlitterära texter, och alternerade mellan dialog och analys, dels för att synliggöra mig själv, dels för att skapa en mer flytande känsla under läsningen. För det andra strävade jag efter att skapa luft och variation i texten, inte minst genom att formulera det som i avhandlingen sedan kom att kallas för *mellanrumsetnografier*.

Utgångspunkten för mitt etnografiska sökande var upplevelsen av vetenskapen som alltför tvingande. Det jag ville berätta rymdes inte i den förväntade avhandlings-

formen. I informanternas berättelser stod det klart att det var i väntan som livet hände. Det var *mellan* de inplanerade händelserna, *mellan* aktiviteterna som de upplevde att livet vecklade ut sig och fick mening, djup och konturer. På samma sätt upplevde jag att det var i forskningens mellanrum som min avhandling *egentligen* hände, i det frustrerade klottret i marginalerna, i fältdagboken och i de flyktigt nedtecknade raderna på de där skrynkliga pappersservetterna (jfr Brännström Öhman 2008, Brännström Öhman & Livholst 2007). Men hur skulle vardagslivets och forskningens känslomässiga underströmmar kunna ta plats i en vetenskap som etnologi? Hur kunde det existentiella rymmas i det förmodat rationella rum som vetenskapen utgör?

Själv sitter jag alldeles stilla. Jag har ett bekymrat drag över pannan och jag minns hur jag brottas med mina tankar. *Kanske mår Siri dåligt nu? Kanske borde jag säga något? Varför valde jag det här märkliga ämnet? Varför skriver jag inte om mobiltelefoner eller tatueringar istället? Klockan tickar på. Duger jag verkligen till forskare? Duger jag egentligen till någonting?* Sekund för sekund dras mitt existensberättigande i den akademiska världen undan för mig, för vem vill läsa en tom avhandling, en avhandling om ingenting? *Vem?* (Beckman 2009:155.)

Mitt bidrag till den diskussionen kom att bli ett antal kortare textpassager placerade mellan varje kapitel, passager framskrivna i en fragmentarisk semilitterär form i vilka jag både gestaltar och diskuterar forskningsprocessen frånsida, inspirerad av min fältdagbok och vardagsfilosofiska funderingar kring väntan som kunskapsobjekt. I dessa mellanrumsetnografier kunde jag fånga in det som inte så lätt låter sig fångas med vetenskapliga teorier och begrepp. Ibland handlade det om en rent konstnärlig etnografi (se Richardsson 2005).⁵

Väntan sitter i våra kroppar.

Den fadda träsmaken från bänken i busskuren
likväl som
väntan på kärlek och närhet i livet:
sedimenterad i vår hållning,
i vår kroppsliga tyngd (Beckman 2009:110).

Konstnärlig etnografi i all ära, men vilka analytiska ingångar valde jag då för att försöka förstå väntan? Jag visste redan tidigt att språk och berättande skulle utgöra en central teoretisk utgångspunkt i avhandlingen, men samtidigt insåg jag att med ett så pass sökande anslag var teorin tvungen att inta en underordnad position. Väntan, så som jag ville närma mig den, kunde inte tvingas in i en alltför trång teoretisk tröja. Med en modifierad variant av den amerikanska filosofens Linda Singers begrepp *la bandita* (1993:22–24)⁶ och en lika radikal som ögonblicklig *bruksteori* kunde jag använda mig av de analytiska ingångar som min etnografi behövde.

Antropologer, kulturgeografer, fenomenologer, filosofer, psykologer, religionshistoriker, företagsekonomer och alla andra teoretiker som jag tog bruk av, tog jag bruk av i syfte att försätta läsaren i position för en *möjlig* förståelse av väntan i en *specifik* situation. Ibland talar Sartre, ibland Bauman, Virilio, Barthes eller Moi. Men deras röster blir bara en röst bland många andra. Teorierna underordnades så förståelsen av berättelserna såväl som forskningsberättelsen i sig (jfr Berg 1994:26).

Sammantaget skapade alla dessa olika röster, bilder och språkliga uttryck en kollageliknande etnografi, ett lapptäcke av berättelser som, förhoppningsvis, bjuder in till en eftertänksam, men aktiv läsning om väntan. Man kanske skulle kunna säga att jag med många olika färger och valörer tecknade ett tankerum?

ATT GLÄNTA PÅ DÖRREN
TILL EN EXISTENTIELL ETNOLOGI?

Tystnaderna och trevandena blev en punkt utifrån vilken en annan organisation kunde breda ut sig. Genomskinligt och skört pockade ämnet på ett annat sätt att tänka, på andra uttryck. Väntan behövde sitt sökande, sin tid för tankar och sin egen etnografi. Det blev en avhandling som fångade in, vecklade ut och återgav, snarare än att den lade tillräta. Vetenskapen blev det som visar oss, som öppnar upp, som låter oss ta del av såväl andras som våra egna tankar.

Texten är inte ett redovisande av resultat, utan är, i allra högsta grad, en del av forskningens ideologiska och etiska budskap (Richardsson 2005). Detta är naturligtvis inget nytt för etnologer. Etnologin lever fortfarande i kölvattnet av sitt folkbildningsideal, men att låta etnografen utgöra ett rum för existentiell reflektion är att ta den traditionen ett litet steg längre. Den fria formen ger på ett annat sätt än den konventionella sakprosan plats åt det obestämbara, det trasiga och ofärdiga, åt livets och forskningens ofränkliga komplexitet (se Annelie Brännström Öhman 2008).

I min avhandling har jag alltså velat glänta på dörren till en kulturvetenskap som inte väjer för det existentiella. Här i låg en del av utmaningen. Hur kan man som etnolog röra sig i skärningspunkten mellan vardagspraktik och existens? Så här? Ja, kanske. Den fria associationsmetoden och det semilitterära gestaltandet öppnade upp för en lite annorlunda läsart. ”Den tog så lång tid att läsa, för jag var ju tvungen att stanna upp och tänka efter hela tiden.

Hur upplever *jag själv* väntan? Hur har det varit i *mitt eget* liv och *varför*?”. Det är

en läsupplevelse som jag fått beskriven för mig åtskilliga gånger. ”Den är så lättläst, nästan som en roman, fast man *lärt sig* ju samtidigt saker”. Min avhandling synliggör förvisso ett tämligen oexploaterat ämne, men samtidigt vill jag se uttalandena som ett bevis på att den här typen av etnografi har en viktig eller åtminstone möjlig funktion av fylla (jfr Richardson 2005).

Nå, lärde jag mig något om min egen ämnesdisciplin? Ja, jag tror mig ha funnit en dubbelhet inom etnologin: å ena sidan finns där en vetenskaplig präktighet, ordning och reda, och ett förutsägbart tillrätaläggande, och, å andra sidan finns där en dröm om att gå riktigt, riktigt nära. Att upplösa gränser och hitta fram till det outsägliga. Detta är en intressant motsägelsefullt.

Mitt eget gränsöverskridande är dessvärre även det modest. Det mesta i min avhandling passerar som trygg och hederlig etnologi, och så här efteråt ångrar jag att jag inte vågade gå längre in i en väntans etnografi. Jag ångrar att jag inte vågade hänge mig mer åt den fria, experimentella formen, *the social science art form* (Richardsson 2005) – ämnet hade förtjänat det. Jag inbillar mig nämligen att etnologin skulle ha omfamnat även det, och någon gång i framtiden hoppas jag att mer fullödigt få utforska gränserna för det centrum i etnologin där ”makten att rita auktoritativa kartor ligger” (Anttonen 1994:14).

UTAN SLUTSATSER

Den här artikeln har handlat om att forska på väntan. Här presenteras forskningen som ett *fait accompli*, och en sådan presentation kan som bekant aldrig bli annat än

"En efterlängtd glipa i vardagen där tiden stannat upp." Detalj ur oljemålning av Edward Hopper, "Summertime" (1943), Delaware Art Museum. Hämtad ur Sheena Wagstaff (ed.), Edward Hopper, s. 186–187, Tate Publishing, London 2004.

ett tillrättaläggande av en process som sällan eller aldrig upplevdes som rationell. Syftet med avhandlingen formulerades bara någon minut innan manus gick till tryck: *Det övergripande syftet med avhandlingen är att undersöka några av väntans artikulationer.* Bildligt talat var det som att vända ut och in på en handske. Istället för att definiera begreppet väntan, formulera intervjufrågor utifrån en genomtänkt forskningsfråga och strukturera materialet utifrån kategorier fick berättelserna om väntan, så att säga, formulera en berättelse om väntan, utan början och utan slut.

Något som ändå svårligen går att undvika i sammanhanget är frågan om vetenskapliga resultat. Vilket blev då mitt forskningsresultat? Vad kom jag egentligen fram till? Jag skulle kanske kunna svara att väntan fungerar som en metafor för förändring, en efterlängtd spricka i vardagens stress? Att väntan blir vilan i en modern storstadstillvaro i vilken *görandet* är centralt? En efterlängtd glipa i tiden där aktivitet kan förberedas och förutsättningar för att livet ska hända, vårdas, ses över och börja gro? En odefinierad tid för återhämtning och inre växt som kräver en viss kulturell kompetens för att hantera?

Ett genomgående tema i intervjuerna visade sig nämligen vara konflikten mellan individens behov av vila, återhämtning och reflektion, och samhällets krav på flexibilitet och ständig tillgänglighet. Som ett led i en tilltagande individualisering måste vi lära oss att värna vår hälsa genom att regelbundet skapa tid och rum för dessa både planerade och oplanerade återhämtningsritualer. När subjektivitet förstås som en handling, som en aktivitet, blir rörelsen central. Att vara och att bli ett subjekt kräver förflyttning och förändring. Självförverkligande handlar om att

förflytta sig mellan de positioner som man vill inta. Väntan kan därmed sägas fånga själva *passagen*, och blir så en produktiv och central mekanism i dessa människors liv.

Detta skulle antagligen kunna liknas vid ett kulturvetenskapligt forskningsresultat?⁷ Men när det var dags att skriva en sammanfattning insåg jag att en sådan helt omöjligt skulle låta sig formuleras. Att presentera ett resultat skulle bli som att göra självmål i den sista skälvande minuten av andra halvlek. Det enda sättet att komma förbi det dualistiska tänkandet är att vara *emellan*, att passera *emellan*, skriver de franska filosoferna Gilles Deleuze och Félix Guattari (2004:305) och här försökte jag, åtminstone i någon mån, avsäga mig dualismens tvingande kläde-dräkt.

Det blev ingen sammanfattande slutdiskussion, och i och med det blev det också uppenbart att jag både hade lyckats och misslyckats med mitt uppdrag att skriva en vetenskaplig avhandling om väntan. Avhandlingens sista ord får illustrera detta lika ofrånkomliga som motsägelsefulla faktum:

Det gick att fånga in det undflyende i en avhandlingstext. På något sätt gick det. Men den strävar fortfarande bort, viker fortfarande undan. Var sitter den nu igen, väntan? I svartvinbärssaften, i kaffetermosen, i fågeläggets bräckliga skal? Eller är det bara *mellan* orden, *mellan* radarna man finner den? Tagandes spjörn mot sin egen ambivalenta position? Mot sina egna paradoxer? Borde den inte bara få släppas fri från dessa tvingande bokpärmar? Nog nu (Beckman 2009:304).

NOTER

¹ Varav fyra är inspelade med videokamera.

² Den brittiske designern Alan Fletcher har påpe-

kat västerlandets brist på förståelse för mellanrummet som något högst substantiellt som ger både kontur och innehåll åt helheten (Fletcher 2001:370 ff). I traditionell japansk kultur arrangeras prydnadsföremålen i enlighet med *ma*. *Ma* är rymden, energifären mellan föremålen, och är minst lika betydelsefull för helheten som föremålen i sig. Det är knappast en slump att det saknas en motsvarighet till *ma* i vår västerländska vokabulär. För en kort diskussion kring mellanrum och modernitet se Beckman 2009:76–77.

- ³ Ordet *provocera* använder jag i meningen utlösa, stimulera eller framkalla. På engelska skulle motsvarigheten bli *evoking* (se Rosenau 1992:xi).
- ⁴ Richardssons kriterier för meningsfull etnografi är följande: 1) Texten ska lära oss något om mänskligt vara, om vår kultur. 2) Läsupplevelsen ska vara behaglig. 3) Författarens subjektivitet ska vara både producent och en produkt av texten. 4) Texten ska beröra läsaren känslomässigt/intellektuellt. 5) Texten ska få läsaren att fundera och formulera frågor kring sig och kring sociala skeenden.
- ⁵ För en breddad förståelse av begreppet *reflexiv etnografi* se artikeln "Ur en byrackas anteckningsblock. Om reflexivt skrivande" (Beckman 2011).
- ⁶ Den feministiska teoretikern är en *bandita*, en kvinnlig bandit som "plundrar" manliga filosofers texter och tar bara det som passar henne för tillfället, men struntar helt sonika i resten (1993: 22–24).
- ⁷ I artikeln "Forskningsresultat som får dig att skratta" i Ölandsbladet (7 november 2009) konstateras det, föga smickrande, att mitt forskningsresultat består i att människor upplever det som jobbigt att vänta i telefonköer och framför datorer.

REFERENSER

- Anttonen, Pertti, 1994. "Metaforer för värde och makt inom nordisk folklorestik", i *Nord Nytt*, 55.
- Beckman, Anita, 2009. *Väntan: Etnografiskt kollage kring ett mellanrum*. Göteborg: Mara Förlag.
- Beckman, Anita, 2011. "Ur en byrackas anteckningsblock: Om reflexivt skrivande", i Gunne-mark, Kerstin (red.), *Etnografiska hållplatser: Om metodprocesser och reflexivitet*. Lund: Studentlitteratur.
- Berg, Magnus, 1994. *Seldas andra bröllop: Berättel-*

ser om hur det är: Turkiska andragenerationsin-vandrare, identitet, etnicitet, modernitet, etnologi. Göteborg: Skrifter från Etnologiska föreningen i Västsverige.

- Brännström Öhman, Annelie & Livholst, Mona, 2007. *Genus och det akademiska skrivandets former*. Lund: Studentlitteratur.
- Brännström Öhman, Annelie, 2008. "'Show me some emotion!' Om emotionella läckage i akademiska texter och rum", i *Feministiskt skrivande: Tidskrift för genusvetenskap*, 2:2008.
- Crapanzano, Vincent, 2004. *Imaginative Horizons: An Essay in Literary-philosophical Anthropology*. Chicago & London: The University of Chicago Press.
- Deleuze, Gilles & Guattari, Félix, 2004. *A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia*. London: Continuum.
- Ehn, Billy & Löfgren, Orvar, 2007. *När ingenting särskilt händer: Nya kulturanalyser*. Stockholm/Stehag: Symposion.
- Fletcher, Alan, 2001. *The Art of Looking Sideways*. London: Phaidon.
- Grosz, Elisabeth, 2001. *Architecture From the Outside: Essays on Virtual and Real Space*. Cambridge, Mass., MIT Press.
- Johannisson, Karin, 2001. *Nostalgia: En känslas historia*. Stockholm: Bonniers Essä.
- Rehn, Alf, 2002. *Den oansenliga handlingen – kring väntande och tråkighet som företagsekonomiska fenomen*. Stockholm: The Pink Machine Papers. 8. Nr 1:2002.
- Richardsson, Laurel, 2005. "Writing: A method of inquiry", in Denzin & Lincoln (eds.), *The Sage Handbook of Qualitative Research*. Third Edition. Thousand Oaks. California: SAGE.
- Rosenau, Pauline Marie, 1992. *Postmodernism and the Social Sciences: Insights, Inroads, and Intrusions*. New Jersey: Princetown University Press.
- Sand, Monika, 2008. *Konsten att gunga. Experiment som aktiverar mellanrum*. Stockholm: Axl Books.
- Singer, Linda, 1993. *Erotic Welfare: Sexual Theory and Politics in the Age of Epidemic*. New York and London: Routledge.
- Svensden, Lars Fr. H., 2005. *Långtråkighetens filosofi*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Citat*
Dikt ur Daniel Svenssons diktsamling *I väntan på nästa promentör*, utgiven 2010 på Oppenheims Förlag.

SUMMARY

*Creating a Space for Thoughts
The Agony and Joy of Writing a Dissertation
on Waiting*

*(Att teckna ett tankerum
Om våndan och glädjen att forska på väntan)*

The article is about what happens when an ethnographer goes into the field and asks people to fill a small and indeterminate word like waiting with thoughts, experiences and recollections. The author discusses in what ways waiting as a research topic was problematic, but also how she finally did

arrive at a slightly different methodology and a more experimental writing method. Waiting as a dynamic intervening space opened unexpected doors into a reflexive ethnography that does not shy away from the existential.

Keywords: waiting, intervening space, ethnology, reflexive ethnography, methodology, social science art, bricolage.

*Anita Beckman, PhD, Assistant Professor
in Cultural Science, Department of Health and
Educational Sciences, University West, Troll-
hättan, Sweden.*